

Bijzondere gebieden voor vogelaars: Donaudelta en Dobrogena

Wim Smeets

De afgelopen jaren bezocht ik de Donaudelta en Dobrodgea een aantal malen in de eerste helft van mei of medio juni. Telkens weer werd ik aangenaam verrast door de toegankelijkheid van de vogels en de bijzondere soorten die ik hier te zien kreeg. In dit prachtige gebied komen drie soorten vogels voor die op ander plaatsen in Europa niet of nauwelijks voorkomen. Deze soorten kon ik hier verscheidene malen goed waarnemen en soms ook goed fotograferen. Het betreft de Reuzenzwartkopmeeuw *Larus ichthyactus*, de Veldrietzanger *Acrocephalus agricola* en de Bonte Tapuit *Oenanthe pleschanka*. Het onderstaande artikel is een impressie van één van de reizen die ik heb gemaakt naar het gebied.

Donaudelta

De Donaudelta ligt in het noordoosten van Roemenië. De Donau mondt hier uit in de Zwarte Zee. Bij Tulcea splitst de rivier zich in een drietal takken. De meest noordelijke tak is de Brațul Chilia, die de grens met Oekraïne vormt. De centrale en tevens voornaamste tak is de Brațul Sulina, de Sulina-tak en een zuidelijke tak, de Brațul St. Gheorghe. De afstand van Tulcea tot Sulina aan de Zwarte Zee is ongeveer zeventig kilometer. Het hele gebied is ongeveer zeventig bij zeventig kilometer groot en men kan het alleen per boot doorkruisen.

Bij mijn bezoeken wordt de meeste tijd doorgebracht ten noorden van de Sulina tak. Het meest noordwestelijke gedeelte, tegen Oe-

kraïne aan, is tijdens het bewind van Nicolae Ceaușescu met Nederlandse steun drooggelegd en tot landbouwgebied omgevormd. Daardoor is een enorm stuk natuur verloren gegaan. Men probeert nu deze toestand weer terug te draaien, maar is zeer de vraag of daar in de toekomst geld genoeg voor beschikbaar wordt gesteld.

Het gebied in het uiterste noordoosten aan de Donaudelta is niet voor publiek toegankelijk. Dit is het gebied waar de pelikanen broeden. Er zijn daar ongeveer drie- à vierduizend paar Roze Pelikanen *Pelecanus onocrotalus* en ongeveer achthonderd paar Kroeskoppelikanen *Pelecanus crispus*.

Ten noorden van Brațul Sulina

Het gebied is erg gevarieerd met afwisselend hoog riet, stukken bos en een groot meer. Daardoor is het waarnemen van vogels soms gemakkelijk, maar af en toe ook erg moeilijk. Varend vanuit Tulcea verlieten wij al snel de hoofdarm Sulina van de Donau en gingen het kanaal Mila 36 (nog 36 zeemijlen varen tot de monding bij Sulina). Vervolgens gingen we Mila 35 op, langs Lacul Purcelu (lacul = meer) en Lacul Nebunu (Dwaze Meer). Lacul Nebunu is een strikt beschermd gebied en is niet toegankelijk. Het meer is alleen vanaf de kant te bekijken. Bij het begin van kanaal Mila 36 zagen wij langs de kant vooral veel Kleine Zilverreigers *Egretta garzetta* en we hoorden er voornamelijk IJsvogels *Alcedo atthis*. In de lucht Scharrelaars *Coracias*

Overzichtskarta van het gebied.

Een groepje Roze Pelikanen.
Foto: Wim Smeets.

garrulus, veel pelikanen en af en toe een Balkansperwer *Accipiter brevipes*. Andere keren zag ik langs de kant de Wilde Kat *Felis sylvestris* en de Wasbeerhond of Marterhond *Nyctereutes procyonoides*.

Lacul Băclănestii Mari

Via Lacul Băclănestii Mari varend werd een voor ons uit vliegend mannetje Zwarte Specht *Dryocopus martius* gezien. Hier zagen wij ook een grote groep van meer dan tweeduizend Roze Pelikanen foerageren tezamen met honderden Aalscholvers *Phalacrocorax carbo*. Vanaf de kant werden deze vogels nauwlettend gevolgd door groepen Grote Zilverreigers *Ardea alba*, Ralreigers *Ardeola ralloides*, Blauwe Reigers *Ardea cinerea* en Kleine Zilverreigers. Met zijn allen stonden die de naar de kant gedreven vissen op te wachten. Regelmatig vloog een Zeearend *Haliaeetus albicilla* over, door de pelikanen volledig genegeerd, door de rest van de vogels niet. Een Slechtvalk wist ook de nodige onrust te veroorzaken. Op Lacul Băclănestii Mari zat een kolonie Roeken *Corvus frugilegus* met enkele Roodpootvalken *Falco vespertinus* die wegvlogen toen wij er aankwamen.

De Veldrietzanger is een zeldzame verschijning in Europa.
Foto: Wim Smeets.

Het drijvende hotel met sleepboot.
Foto: Wim Smeets.

Lacul Fortuna

Onderweg naar Lacul Fortuna stond een Kwak tussen de bloemen en een Ralreiger met een Middelste Groene Kikker *Rana esculenta* in zijn snavel. Een zich drogende Dwergaalscholver *Phalacrocorax pygmaeus* ging ook op de foto. Van de wereldpopulatie van de Dwergaalscholver broedt 80% in de Donaudelta. Op Lacul Fortuna hielden zich een grote groep Zwarte Ruiters *Tringa erythropus* op en een groep van meer dan tweehonderd Zomertalingen *Anas querquedula* ging de lucht in. Een Buidelmees *Remiz pendulinus* liet zich mooi zien.

Lacul Ligheanca

Op Lacul Ligheanca zijn veel Geoorde Futen *Podiceps nigricollis* en Roodhalsfuten *Podiceps grisegena* aanwezig. Er bevonden zich ook enkele Kwakken op de waterplanten. Verder weg enkele Roze Pelikanen. Een grote groep Dwergaalscholvers viste sociaal, in de buurt waren veel Ralreigers en Visdieven *Sterna hirundo* aanwezig.

Lacul Rotund

Varend over de Dunărea Veche (een dode tak van de Donau) en via Cârla Carabat werd Lacul Rotund (Ronde Meer) bereikt. Hier groeide Waterkastanje *Eleocharis dulcis* met

De Wilde Kat was maar kort te zien.
Foto: Wim Smeets.

Deze Zeearend wist de Roze Pelikanen geen ontzag in te boezemen.
Foto: Wim Smeets.

daarop tientallen Ralreigers. Overal langs de kant stonden vissende mensen en op het water waren veel en snel varende speedboten. Vanuit Maliuc, aan de Brațul Sulina, werden enkele geslaagde tochten gemaakt naar Lacul Rotund met onderweg prachtige mogelijkheden om de Hop *Upupa epops* en de Zwarte Specht te fotograferen. Beide soorten broedden er en in de buurt van hun nesten konden ze worden vastgelegd op de gevoelige plaat. Bij de Hop werd een schuilhut gebouwd en de Zwarte Specht kon vanaf de boot worden gekiekt. Op Lacul Rotund was er de gelegenheid om vanuit een drijvende schuilhut Roodhalsfuut, Tafeleend *Aythya ferina*, Visdief en Witwangsterns *Chlidonias hybrida* van dichtbij te fotograferen.

Letea, Dunărea Veche

Vanaf Maliuc ging de tocht verder naar Crișan, dan richting oost over Brațul Sulina tot Mila 8,5 en dan noord over de Dunărea Veche op tot Torba Goală, tegenover Canal Magearu. Hier werd langs een grote meng-

Een groepje mannetjes Roze Pelikanen met daartussen maar één vrouwtje (met oranje kop).
Foto: Wim Smeets.

de broedkolonie gevaren van onder andere Kwakken, Ralreigers, Kleine Zilverreigers en Dwergaalscholvers. In de verte werd een Zeearend aangevallen door Bonte Kraaien *Corvus corone corone*. Hoog boven vloog ons een Wespendif *Pernis apivorus*, naast ons een Roodpootvalk.

Wij voeren over het Canal Magearu naar Letea, een zeer authentiek Roemeens dorpje in de delta. Langs het kanaal is het riet hier meer dan vier meter hoog. Een Ringslang *Natrix natrix* zwom langs de boot.

Wij maakten een wandeling door het dorp bij 29° C. Door de harde wind waren er bijna geen vogels te zien, behalve een grote groep Spreeuwen *Sturnus vulgaris* die zich te goed deden aan rijpe Moerbeien *Morus*. Deze, zowel zwarte als witte, waren rijp en heerlijk om te eten. Ik maakte opnamen van een Tappuit *Oenanthe oenanthe* en een groepje jonge Boerenzwaluwen *Hirundo rustica* op een elektriciteitslijn dat door een van de ouders werd gevoerd.

Caraorman, Torba Goală

Het deel van de Donaudelta ten zuiden van Brațul Sulina hebben wij nauwelijks bekeken. Wij zijn alleen ten zuiden van Crișan geweest tot het dorpje Caraorman en verder op enkele meren die ten noorden hiervan liggen.

Vanaf Maliuc werd via Brațul Sulina tot bij Crișan gevaren, daarna in zuidelijke richting. Er werd aangelegd op het Canal Crișan-Caraorman, ter hoogte van Lacul Jakob. Langs de kant van het Canal Crișan-Caraorman stonden, mooi om te zien, Steltkluut *Himantopus himantopus*, Grutto *Limosa limosa*, Zwarte Ibis *Plegadis falcinellus* en Zomertaling.

Op een andere tocht was ook afgemeerd langs

het Canal Crișan-Caraorman. In de vroege ochtend nam ik plaats op het bovendek van de hotelboot en keek om mij heen: aan de overkant waren meer dan vijftien Ralreigers met het blote oog te zien vanaf het bovendek. Een Roerdomp *Botaurus stellaris* riep. Ik zag veel vogelsoorten vanaf het bovendek waaronder Witoogeed *Aythya nyroca*, Zwarte Ibis, Pontische Meeuw *Larus cachinnans*, Baardman *Panurus biarmicus*, Sprinkhaanzanger *Locustella naevia*, Grote Karekiet *Acrocephalus arundinaceus* en Woudaap *Ixobrychus minutus*.

Lacul Jacob

De tocht voerde verder via Canal Crisan naar het Lacul Jakob. Hier hield zich niet alleen een Reuzenzwartkopmeeuw op, maar ook een Reuzenster *Sterna caspia*, veel Aalscholvers en een aantal juveniele Baardmannen. Het meer is sinds 2013 dichtbegroeid met planten en niet meer bevaarbaar. In de verte waren Roze Pelikanen aanwezig. In het riet rondom ons veel Pimpelmezen. Hier zag en fotografeerde ik voor het eerst een Reuzenzwartkopmeeuw. Daarna gingen wij de andere kant uit naar Caraorman. De Watergentiaan *Nymphoides peltata* stond prachtig in bloei. Langs de kant bevonden zich Grutto's, Groenpootruiters *Tringa nebularia* en Zwarte Ibissen. Er volgde een bezoek aan het dorpje Caraorman waar de voormalige fabriek stond die mineralen uit zand moest winnen, met weer daarachter een verlaten viskwekerij. Hier werden broedende Kluten, Steltkluten en overvliegende Bijeneters *Merops apiaster* gezien. Mooi dichtbij Baardmannetjes en Witvleugelsters *Chlidonias leucopterus*. Verder onder andere een Wulp *Numenius arquata*, Vorkstaartplevier *Glareola pratincola*, een Tapuit en een Lepelaar *Platalea leucorodia*. Een Kolibrivlinder *Macroglossum stellatarum*

haalde nectar uit een distel.

Lacul Trei Lezere en terug naar Tulcea

Op het Lacul Trei Lezere (Drie Bergmeren) vlogen enkele Zwarte Sterns *Chlidonias niger* rond. Ook zat er een Kroeskoppelikaan *Pelecanus crispus*, die bij nadering onmiddellijk wegvloog. Via het Canal Catavala werd Stipoc bereikt. Een Muskusrat *Ondatra zibethicus* zwom voor de boot langs. Op een elektriciteitsdraad voerde een Scharrelaar zijn bedelend jong. De tocht ging verder via Canal Stipeac en binnendoor over Lacul Băclănestii Mari. Twee keer passeerden wij zwemmende Ringslangen.

Dobrodgea en Măcingebergte

De Dobrodgea omvat de Donaudelta en de Zwarte Zeekust in Roemenië en Bulgarije en ligt voornamelijk ten zuiden van Tulcea. Een belangrijke bron van inkomsten van de regio Dobrodgea is het toerisme. Voor vogelaars is deze streek zo belangrijk omdat er bijzondere soorten zijn waar te nemen, vaak in grote aantallen en van relatief dichtbij.

Het Măcingebergte bestaat voor een groot deel uit het Parcul National Muntii Măcinului met de hoogste, zeer oude toppen net boven de vierhonderd meter. Het gebied is voor een groot deel bebost en is gelegen ten westen van Tulcea.

Denis Tepe

Op ongeveer een half uurtje rijden in zuidelijke richting vanuit Tulcea over de weg 22 ligt aan de westkant van deze weg een heuvel van 166 m hoogte met daaromheen een vrij kaal gebied. Dit is de Dealul Denis Tepe (zeeheuvel), gelegen aan het einde van een lange landweg. Hier houden zich onder meer Kortteenleeuwerik *Calandrella brachydactyla*, Isabel- *Oenanthe isabellina* en gewone Tapuit

Volwassen Kwak.
Foto: Wim Smeets.

Jagende Ralreiger met kikker.
Foto: Wim Smeets.

Plaats of meer	Coördinaten Noorderbreedte	Coördinaten Oosterlengte
Bijeneterwand	44° 37' 23"	28° 48' 11"
Caraorman	45° 03' 26"	29° 23' 28"
Cheile Dobrogei	44° 30' 26"	28° 25' 51"
Crîșan	45° 10' 27"	29° 23' 11"
Dealul Denis Tepe	44° 59' 22"	28° 41' 27"
Grădina	44° 33' 00"	28° 25' 55"
Lacul Băclăneștii Mari	45° 14' 37"	29° 07' 55"
Lacul Fortuna	45° 13' 01"	29° 06' 59"
Lacul Jakob	45° 08' 27"	29° 23' 28"
Lacul Ligheanca	45° 13' 56"	29° 12' 41"
Lacul Nebunu	45° 14' 58"	29° 00' 12"
Lacul Purcelu	45° 14' 18"	28° 54' 47"
Lacul Rotund	45° 11' 44"	29° 09' 51"
Lacul Sărat	45° 12' 39"	28° 11' 14"
Lacul Trei Lezere	45° 14' 23"	29° 19' 00"
Letea	45° 17' 10"	29° 31' 28"
Maliuc	45° 10' 29"	29° 06' 50"
Mănăstirea Celic-Dere	45° 07' 38"	28° 34' 48"
Movila Sinoie	44° 36' 52"	28° 48' 28"
Ogurului	45° 11' 08"	28° 34' 08"
Sinoie	44° 37' 42"	28° 43' 51"
Stipoc	45° 15' 14"	29° 12' 42"
Torba Goală	45° 12' 55"	29° 28' 58"
Vadu	44° 26' 57"	28° 44' 07"
Vadu (plasje)	44° 26' 40"	28° 45' 05"

Tabel 1- Overzicht van coördinaten van een aantal gebieden en plaatsen. Met hulp van deze gegevens kan men de locatie gemakkelijk vinden met een GPS-apparaat.

op, maar ook Grauwe Gors *Miliaria calandra* en Duinpieper *Anthus campestris* op. Verder ook Eekhoornmuis *Citellus citellus* (ook wel Siezel genaamd).

Op een elektriciteitsdraad zaten vier Scharrelaars naast elkaar. Een Balkansperwer vloog voorbij. Op een andere draad waren vijf Spaanse Mussen *Passer hispaniolensis* te zien, op een veld een Patrijs *Perdix perdix* en op de weg liepen twee Hazen *Lepus europaeus*.

Lacul Zmeica, Vadu, Zwarte Zee en Gorge de Dobrodgea

Vanuit Tulcea werd naar het zuiden gereden over de route 22 (E 87) via Babadag (Vaderberg), door Sinoie richting Lacul Zmeica. Er werd gestopt bij een bijeneterwand. Daarna werd verder gewandeld met onderweg weinig Bijeneters, maar veel Eekhoornmuizen. De meeste bijeneternesten waren overgenomen door Spreeuwen. Na enig zoeken vond ik een zingende Veldrietzanger op geluid. In dit gebied waren veel jonge Gele Kwikstaarten *Motacilla flava* aanwezig, waarschijnlijk Balkankwikstaarten *Motacilla flava feldegg*, Russische Gele Kwikstaart *Motacilla flava superciliaris* en een Tapuit. Het miegelde hier

van de kikkervisjes. Daarna werd de tocht voortgezet langs machines van de rietsnijders naar de meertjes bij Movila Sinoie. Op de

Zwarte Specht (♀) met jongen, gezien vanaf de boot.
Foto: Wim Smeets.

plasjes zaten verrassend veel vogels: Roze en Kroeskoppelikaan, Lepelaar en Kempmaan *Philomachus pugnax*. Ook Winter- en Zomertaling, Strandplevier *Charadrius alexandrinus*, Grutto, Zwarte Ruiter *Tringa erythropus*, Dwergmeeuw *Hydrocolleus minutus* en Reuzenster *Hydropogon caspia*.

Daarna werd teruggereden naar Sinioe om naar Vadu te gaan en doorgegaan naar het strand van de Zwarte Zee. Onderweg werd vlak langs de weg naast de bus, verscholen in het riet een Woudaapje (♀) gezien.

Op het strand werden Lachstern, Dwergstern, Aalscholver en Visdief gesignaleerd.

Vervolgens reden we naar een verlaten fabriek van zeldzame metalen in Vadu, met op een plasje vooral Visdiefjes met jongen en enkele andere sterns. In de directe omgeving werden de aantallen van Vorkstaartplevieren geteld (42 stuks!, broedend). Daarnaast zaten er ook Strandplevier, Bergeend *Tadorna tadorna*, Tureluur *Tringa totanus* en Zwarte Ruiter.

Aan het eind van de middag werd de 22/E87 in noordelijke richting naar Tariverde gevolgd en dan via de 226B naar Cogeaalac en Grădina. Via Cheia en de 222 werd er naar de Gorge de Dobrogea (Cheile Dobrogei) gereden. Hier werd direct de Bonte Tapuit aangetroffen en ook nog twee keer een Zwarte Wouw *Milvus migrans* en twee keer een Dwergarend *Hieraaetus pennatus*, eerst een van de donkere fase en later één van de lichte fase. Hierna werd de terugweg aanvaard naar Tulcea.

Celic-Dere en Măcingebertge

Deze dag ging de route via via Mineri in westelijke richting over de E 87 met als eerste

In het water lopend, gekleed in een overlevingspak, werd deze Geoorde Fuut gefotografeerd.
Foto: Wim Smeets.

een stop bij het klooster Mănăstirea Celic-Dere. Hier startten wij een wandeling over een picknickplaats en door een groot bos.

Daar moesten wij vele moeite doen om een Appelvink *Coccothraustes coccothraustes* te zien krijgen. Dit ging beter bij een Middelste Bonte Specht *Dendrocopos medius* (♂) in een Walnotenboom. Aan het begin werden een Grauwe Klauwier *Lanius collurio* (♂) en een Boomklever *Sitta europaea* ontdekt. In de lucht vlogen drie Dwergarenden en twee Slangenarenden *Circaetus gallicus*. Toen we bij onze bus stonden zagen we in de lucht een Wespendif en een Dwergarend. Een Draaihals *Jynx torquilla* vloog zijn nesthol in en uit.

Hierna werd weer op pad gegaan en kort daarop maakten wij een stop bij Dl. Ogurului. Bij een soort eikenboomgaard zat hoog in een boom een Ortolaan *Emberiza hortulana* en laag een Grauwe Gors. Op een eerdere tocht heb ik hier de Sperwergasmus *Sylvia nisoria* gezien en gefotografeerd. Na de koffiepaauze

Het authentieke dorpje Letea ligt er rustiek bij.
Foto: Wim Smeets.

Vorkstaartplevier in de regen.
Foto: Wim Smeets.

volgden een korte wandeling en een rit door Isaccea en Garvăn naar het Măcingebergte. De start van de wandeling ging bergopwaarts, over een goed begaanbaar en niet te steil pad. Onderweg zagen wij veel vlinders die kwamen drinken en mineralen eten in een heel smal beekje langs het pad. Ik maak opnamen van een Egeïsche muurhagedis *Podarcis erhardii*. Bijna boven aangekomen moesten wij lang zoeken naar de Rode Rotslijster *Monticola saxatilis*. Zowel mannetje als vrouwtje zagen wij heel mooi door de telescoop. Op de terugweg wordt Greci gepasseerd, een dorpje met een Griekse naam, waar veel Italianen wonen vanwege de winning van graniet

Zingende Ortolaan.
Foto: Wim Smeets.

Adulte Woudaap (♂).
Foto: Wim Smeets.

in het Măcingebergte. Rijdend in zuidoostelijke richting werd direct de Roodkopklauwier *Lanius senator* gezien op een paaltje. De Isabeltapuit *Oenanthe isabellina* is hier heel talrijk, evenals de Hop en de Kuifleeuwerik *Galerida cristata*. De Isabeltapuiten maken gebruik van de nestholten die door Eekhoornmuizen zijn gemaakt. Van dit zoogdier zijn er hier veel te zien.

Er werd begonnen aan een wandeling in een bos met voornamelijk Oriëntaalse Haagbeuk *Carpinus orientalis*. Hier houden zich onder andere Balkansperwer, Arendbuizerd *Buteo rufinus*, Buizerd *Buteo buteo* en Boomvalk *Falco subbuteo* op. Overal om ons heen waren vrachtauto's en immers druk in de weer met bijenkasten. De raten werden tevoorschijn gehaald, van bijen ontdaan en daarna werd de honing er ter plekke uitgeslingerd.

Nufaru, Murighiol en Babadag

Vanuit Tulcea werd op deze dag naar een grote bijeneterwand gereden bij Nufaru met daaraan ook een broedende Steenuil *Athene noctua*. Ook Ransuil *Asio otus*, Torenvalk *Falco tinnunculus*, Scharrelaar, Huismus *Passer domesticus*, Ringmus *Passer montanus* en Spreeuw waren aan de wand aanwezig en broedden er ook. De Bijeneters vlogen de hopen in en uit, jonge Torenvalken zaten aan de buitenzijde van hun nestgang en werden gevoerd met een muis, evenals de drie jonge Steenuilen die erg schuw waren. Een ouder van de Steenuilen zat op de uitkijk in een boom naast de wand. Er waren twee torenvalkennesten en er was een jong van de Ransuil te zien. Veel nestgangen van de Bijeneters waren overgenomen door Spreeuwen. Bij de wand was ook mooi een vrouwtje van een Wielewaal *Oriolus oriolus* te bekijken. Daarna ging de rit naar de berg bij Beștepe

Een mannetje Torenvalk geeft een prooi over aan het vrouwtje bij het nest aan de bijeneterwand.
Foto: Wim Smeets.

waarop een enorm aantal zendinstallaties was gebouwd. Na een eind wandelen naar boven ontvouwde zich een prachtig uitzicht over de zuidarm van de Donau, de Bratul St. Gheorghe tak, die gekanaliseerd is.

Vervolgens werd de tocht voortgezet via Mahmudia en Murighiol naar het Sărături Murighiol om daar naar de watervogels te kijken. Vanaf de oostkant benaderd was het meer ver weg en moeilijk te zien door de trillende hete lucht. Vanaf de westkant is het veel beter kijken. Hier bevonden zich ontelbaar veel vogels zoals Visdief *Sterna hirundo*, Kluut *Recurvirostra avosetta*, Steltkluut, Tafeleend, Pontische Meeuw en Kemphaan. Verder werden nog gezien: Bergeend, Knobbelzwaan

Cygnus olor, Zwartkopmeeuw *Larus melanocephalus* en vijf Reuze Zwartkopmeeuwen. Vooral deze laatste kwam mooi over ons heen vliegen in al zijn pracht.

Onze lunchplek was in een bos met daarin een grote roekenkolonie en in veel nesten daar van Roodpootvalken. Op de achtergrond was het geluid van roepende Wielewalen te horen.

Het volgende doel was de Ruinele Cetății Enisala (kasteel Heraclea bij Enisala). Die werd bereikt via Plopul, Sarinasuf, Jazurile, Agighiol, Sabangia en Sarichiol. Rondwandelen bij de ruïne van het kasteel werd op de kantelen een Steenuil ontdekt en op de rotsen een aantal gewone Tapuiten. Er vloog

Een mannetje Bijeneter strijkt neer op een tak naast een vrouwtje.
Foto: Wim Smeets.

Mannetje Roodpootvalk.
Foto: Wim Smeets.

een groepje Kneutjes *Carduelis cannabina* voorbij.

Aan het einde van de middag werd gestopt in het bos van Babadag op een kleine parkeerplaats bij een grijze muur. Tijdens de wandeling in dit bos werden de Kleine Bonte Specht *Dendrocopos minor*, een Middelste Bonte Specht (geluid), een Buizerd en een Spotvogel *Hippolais icterina* gespot. Buiten het bos hield zich een Wespendif op.

Meer informatie over het bovenstaande en een korte film over dit gebied zijn te vinden op: <http://www.wimsmeets.nl>.

■ W.G.G. Smeets, Bachlaan 111, 3752 HG Bunschoten, e-mail: smeets.foto@casema.nl.

Donaudelta en Dobroedjea

Algemeen

Uitstekende kaarten voor dit gebied zijn: 'Eco-Touristic Map Danube Delta Biosphere Reserve' van Ion Grigoraş en Adrian Constantinescu, Harta Turistică a Judetului (<http://www.cjtulcea.ro>) en 'The Danube Delta' van Petre Gâstescu, uitgegeven door Compania de Turism Pentru Tineret. Veel informatie over dit gebied staat in de Ghid Turistic / Touristic Guide TULCEA Judet/County, uitgegeven door S.C. Schubert & Franzke S.R.L., Cluj-Napoca in 2011 (ISBN 978 973 0 10646 6).

Vervoer in Roemenië:

De reizen door de delta per boot en in het drijvend hotel. Dit is een hotelboot waarop wordt geslapen en gegeten en die door een sleepboot telkens weer wordt verplaatst. De hutten aan boord bieden accommodatie aan twee personen en zijn voorzien van douche en toilet. De tochten op het vasteland gebeuren weer in een comfortabele kleine bus met airconditioning.

In dit verslag heb ik de plaatsen in coördinaten gegeven. Dat maakt het terugvinden met hulp van een GPS mogelijk (Tabel 1).

Vaak worden namen van plaatsen op verschillende manieren geschreven. Dat komt de vindbaarheid op de kaart niet ten goede.

Het weer

Wij hebben op deze reizen enorm geboft met het weer. Een enkele keer een korte bui, de meeste regen viel 's nachts tijdens onweer. De maximumtemperatuur was 36° C in de tweede helft van juni. Voor de rest was de maximumtemperatuur rond de 30° C. Er was over het algemeen weinig wind, dat is gunstig voor het kijken naar en het fotograferen van vogels.

Wat maakt vogels zo interessant?

In de voorgaande nummers van *het Vogeljaar* verschenen vijf afleveringen van 'Wat maakt vogels zo interessant?', waarin de gedreven natuurgids Marcel Boer veel interessante gegevens over vogels heeft samengevat. De slotaflevering van deze reeks (aflevering 6) zal verschijnen in *het Vogeljaar* 63(4).

Verscheidene lezers hebben in het afgelopen jaar de moeite genomen om reacties te sturen. Vaak waren dat enthousiaste reacties van lezers die wilden laten weten dat zij de reeks met veel plezier gelezen hadden maar er kwamen ook regelmatig tips voor aanvullingen etc.

In samenwerking met Marcel Boer wordt momenteel nagedacht over een nieuwe reeks artikelen over vogels. Suggesties en tips voor de opzet van zo'n nieuwe reeks zijn welkom. U kunt daarvoor contact opnemen met de redactie (e-mail: redactie@vogeljaar.nl) of met Marcel Boer (e-mail: mmaboer@gmail.com).

■ de Redactie